

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmæ Virtvtvm, Ac Vitiorvm , Tomus ...

Guilelmus <Peraldus>

Lvgdvni, 1585

De superbia intellectus, qua quis præponit se alijs in æstimatione sua.
Cap. IIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46161](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46161)

vt à multis corrigaris, & à nullis adulatoribus decipiaris. Nemo enim inuito auditori libenter narrat, vt ait Hieronym. E contra-
tio autem multos inuenit adultores, qui libeter eos audit. Pro-
uer. 29. Princeps qui libeter audit verba mendacij, omnes mini-
stros habet impios. ¶ Tertium est, vt speculum sacrae scripturae
faciei mentis saepe opponatur. Vnde Grego. sacra scriptura tan-
quam speculum mentibus nostris opponitur, vt si quid in ea
falsum fuerit, verius videatur.

De superbia intellectus, qua quis praeponit se alijs in aestimatione sua.

CAP. IIII.

Sequitur de quarta specie superbiae, qua est quādo aliquis in
aestimatione sua praeponit se alijs. Quae est magna rusticitas,
& magna fatuitas, & magna iniquitas. Quod sit magna rusticita-
s, patet per hoc, quod laborans hoc vitio quasi vult sedere al-
tior alijs in hospicio proprio, & ibi maximè in honorat homines,
vbi deberet maximè honorare eos, scilicet in propria domo. Nō
sic faciebat Abraham, qui dicit Genes. 18. Loquar ad Dominum
meum, cū sim puluis & cinis, vbi dicit Greg. Apertè cernimus
in quo loco se posuerat, qui sepulcherem & cinerem etiam cū
domino loqueretur, aestimabat. Qua ergo poena feriendi sunt
qui ad summa non proficiunt, & de minimis se extollunt?

¶ *Quod stultum sit se alijs praeferre.*

Quo d autem magna fatuitas sit se alijs praepone-
re, patet. Primo, per hoc, quanto quis magis se appretiat, tanto minus ap-
preciabitur à Deo, & tanto minus valet. Exemplū in Saule, qui
cū esset paruus in oculis suis, factus est rex. Econuerso autem
cū magnus esset, à regno deiectus est. 1. Re. 15. Despicientē au-
tem se Deus appretiat. Psal. Cor cōtricum & humiliatum Deus
non despicias. Secūdo, per incertitudinem quam habent homi-
nes in praesenti vita de bonitate sua vel aliena. Eccl. 9. Sunt iusti
& sapientes, quorū opera sunt in manu Dei. & tamen nescit ho-
mo utrum amore an odio dignus sit. Et licet homo praesentia-
ter certus sit de bonitate sua vel malitia aliena, finaliter tamen
incertus est: qui enim hodie est homicida, forsū in Dei prouidē-
tia est de ordine Cherubim: & licet tu modo sis bonus, tamē in
Dei praescientia fomes affixus infernali patibulo. Eccl. 8. Vidi im-
pios sepultos, qui cū adhuc viuerent in loco sancto erant, & lau-
dabātur in ciuitate quasi iustorū operū. Vidit Salomon spiritu
pphetico sepultos in inferno, qui in mūdo isto sancti credebā-
tur. Ideo nulli debet se homo cōparare. Bernar. Noli te cōparare
maioribus, noli minoribus, noli aliquibus, noli vel vni. Nemini

te nō dico præponas: sed nec præsumas comparare. Idem: In anima planè non est timenda quantalibet humiliatio, horrenda autè nimiumque pauèda vel nimia temerè præsumpta erectio. Et est competens exemplum de illo qui ingreditur per ostium bassum, cui nō nocet quantumcunque se inclinet: sed si eleuauerit se plus debito, lædet caput suum, quod accidit his qui per humile ostium paradisi nolunt ingredi. Augu. Ostium paradisi est humile: quod si sano capite volumus intrare, oportet nos capite demittere. ¶ Tertio, per hoc, q̄ æstimatio qua aliquis præfertur aliis apud Deum, cui cogitatio locutio est, quædam ostentatio est propriarum diuitiarum, & obstruit sibi fontem diuinæ misericordiæ. Bernardus: Phariseus exsufflat diuinam misericordiam dum dissimulat miseriam. ¶ Quarto, per hoc, q̄ talis uult esse iudex sui ipsius, cum proprius amor homines fallat in iudicio sui ipsius. Bernardus: Amor sicut nec odium, veritatis nescit iudicium. Idem de legibus humanis: Statutum, & in causis tam ecclesiasticis quàm secularibus scio seruati, homines speciales amicos causantium non debere admitti in iudiciū, ne vel fallat, vel fallantur amore suorum. quòd si culpam amici tuo iudicio melius amor aut minuit, aut prorsus abscondit: quāto magis amor tui tuum contra te iudicium fallit? Senec. Ita ferè comparatio est omnium natura hominum, ut aliena melius iudicet quam sua. Tali potest dici, Tu iudicium de te ipso facis, iudicium tuum non est verum. ¶ Quinto, quia tales credunt solem iustitiæ nos lucem dare, nisi in domo conscientiæ eorum, quod indubitanter magna fatuitas est. Vnde Bernar. Nolo ut nusquam arbitreris lucere diem, nisi in cella tua: nusquam esse serenum, nisi penes te: nusquam operari gratiam Dei, nisi in conscientia tua: malo te cogitare ubique esse serenum, nisi apud te: & peius de te, quam de aliquo alio æstimare.

¶ *Quòd sit magna iniquitas se præferre alii, quantum ad Deum.*

INIQUITAS etiā magna est præferre se aliis. & quo ad Deum & quo ad proximū. Quantū ad Deū, quadrupliciter est iniquitas qui se aliis præponit. ¶ Primo, in hoc, q̄ iudiciū datū filio Dei sibi usurpat. Ioan. 5. Omne iudiciū dedit filio. ¶ Secundo, q̄ opus eius despicit. Prou. 14. Qui calumniatur egentem, exprobrat rectori eius qui fecit talem. Multum displicet mulieri qui despicit filium suū, vel artifici, cū quis despicit opus eius: ita Deo displicet, cū quis despicit creaturas eius. ¶ Tertio, quia cū se sibi bonum credit, quodammodo de Deo male sentit: & de sapientiâ Dei malè sentit, qui credit quòd Deus in vno solo loco diuitias

posuerit.
Deus n
nus, in
fatue: d
cond
iniqui
in eo q
esse, O
illud p

I N
¶ Prim
cium,
& nō i
uum a
indica
eato q
ta pecc
proxim
enim
vtrū e
to & v
tione
cat m
tera d
cata s
stanti
graua
exam
stimat
qui de
cut ac
dus, et
suo, q̄
substā
docha
norar
dema
Dedi

post

posuerit. Et de bonitate eius male sentit, cum credit quod aliis Deus non sit bonus, nisi sibi: vel credit quod aliis sit parum bonus, in quo Deo derogat. Vnde super illud Matt. 5. Qui dixerit, fatue: dicit glo. Non modicus furor est, quē Deus sale sapientie condidit, in fatuatum dicere, & salietū Deo derogare. ¶ Quarto, iniquus est talis in Deū: quia dum ipse Deus est magnus in se, in eo quodam modo paruus est, cum contrario modo oporteat esse. Oportet enim hominē minui, vt Deus in eo crescat: iuxta illud præcursoris Ioan. 3. Illum oportet crescere, me autē minui.

¶ *Quod sit magna iniquitas, se præferre aliis, quantum ad proximum.*

In proximū verō iniquus est, qui se præfert aliis, dupliciter. ¶ Primo quia præsumit proximū iudicare, in quo nō habet iudicium, & cōtra prohibitionem domini, Matt. 7. Nolite iudicare, & nō iudicabimini. & Apost. Rom. 14. Tu quis es qui iudicas seruum alienū? Domino suo stat aut cadit. ¶ Secundo, quia iniquē iudicat eū, & quasi habet stateram dolosam, cum pro vno peccato quod scit de proximo suo, ei præponit se, cum se sciat multa peccata cōmississe. Præterea nescit circūstantias peccatorū in proximo, quæ multū possunt diminuerē peccatum eius: nescit enim qua intētionē fecit, vtrum ex surreptione vel debilitate, vtrum ex ignorantia vel ex certa sciētia, vtrum casu vel ex proposito & vtrum ex vehemētia tētationis. Itē pro ridiculosa argumētatione quā nō auderet etiā recitare in scholis, proximū suū iudicat malū, vel pro aliquo leui signo. De hac statera, Pro. 11. Statera dolosa abominatio est apud Deū: qui sapiēs esset, lōge peccata sua maiora q̄ aliorū æstimaret, eū melius cognoscat circūstantias peccatū suū aggrauantes, quā circūstantias quę aggrauant peccata aliorum. Vnde Bern. Qui perfectē se metipsum examinādo intelligit, suo peccato nullius peccatū par esse existimat, quod non sicut suū intelligit. Homini qui se præfert aliis qui de se solo bonā habet opinionem, quandoq; ita accidit, sicut accidit Amā, qui de se solo credebat q̄ à rege esset honorāndus, eū à rege esset suspendēdus, Esther 6. Cogitās Amā in corde suo, q̄ nullum aliū rex nisi se vellet honorare, respōdit, &c. Et subditur, q̄ suspensus est Amā in patibulo quod parauerat Mardocheo: Mardocheū verō quē Amā suspendere voluit, rex honorari præcepit. Sic ille qui alium iudicat, quandoque est condemnandus: & qui ab eo iudicatur, ad regnum est sublimandus.

De diuisione superbiæ affectus. Et primo de presumptione, & de triplici damno quod ex eā provenit.

C A P. V.

Super